

ЭДИЙН ЗАСГИЙН ТОГТВОРТОЙ ӨСӨЛТ БА МАКРО БОДЛОГО

Илтгэгч:

Б.Баярдаваа

Мөнгөний бодлогын газар

Монголбанк

Улаанбаатар хот
2021 оны 3 дугаар сарын 4

Богино хугацаанд:

Тогтворжуулах бодлого

- ✓ Төсөв, мөнгөний тогтворжуулах бодлого
- ✓ Эдийн засгийн эрэлт талын удирдлага

Дунд, урт хугацаанд:

Бүтцийн бодлого

- ✓ Эдийн засаг дахь бүтээмж ↑
- ✓ Үйлдвэрлэлийн потенциал, өрсөлдөх чадвар ↑
- ✓ “Голланд өвчин”-ий шийдэл

Өрсөлдөх чадвартай эдийн засгийн бүтэц ба урт хугацааны тогтвортой өсөлт

Жижиг-нээлттэй эдийн засаг	Үйлдвэрлэл болон хэрэглээнд эзлэх импортын хувь өндөр
Уул уурхайн салбар давамгайлсан	Эдийн засгийн төрөлжилт муу
Урсгал тэнцэл дийлэнхдээ алдагдалтай	Гадаад валютын нөөц хүрэлцээ дутмаг
Гадаад өрийн хэмжээ өндөр	Төлөх, дахин санхүүжүүлэх хувилбарууд чухал
Үндэсний хуримтлал багатай	Санхүүжилтийн дутагдлыг гадаад эх үүсвэрээр санхүүжүүлдэг

Санхүүжилтийн дутагдлыг нөхөхөд	Дотоодын санхүүгийн гүнзгийрэлтийг тэтгэх шаардлагатай.
Зээлжих зэрэглэлийг сайжруулах	(1) гадаад санхүүжилтийн өртөгийг хямд байлгах (2) гадаад өрийн дахин санхүүжилт чухал
Томоохон төслийн санхүүжилтэд	Гадаад эх үүсвэр чухал байр суурь эзэлнэ

Эдийн засгийн бүтцийн онцлогоос шалтгаалан гадаад эдийн засгийн шок-т тогтмол өртөж, бодит эдийн засаг, санхүүгийн хямралд орох эрсдэл нэмэгддэг.

Хадгаламж, хөрөнгө оруулалтын зөрүү, тэрбум төгрөг

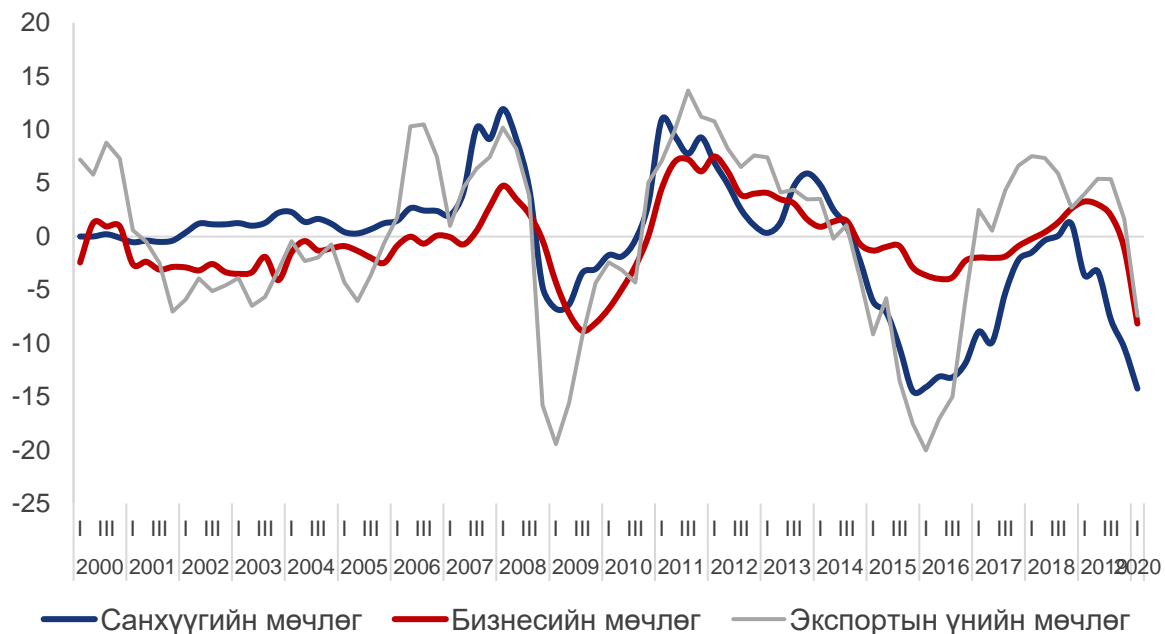

Эх сурвалж: ҮСХ, Монголбанк

- Нийт эдийн засгийн хувьд дотоод эрэлттэй холбоотойгоор бий болж буй **хуримтлалаас давсан хөрөнгө оруулалтын эрэлт нь урсгал тэнцлийн алдагдлыг бий болгодог.**
- Хадгаламж, хөрөнгө оруулалтын зөрүү буюу **санхүүжилтийн дутагдлыг ГШХО, гадаад зээлээр санхүүжүүлж байгаа нь гадаад өрийн шалтгаан болж байна.**
- **ГШХО, гадаад зээл тасалдсан үед гадаад валютын цэвэр урсгал сөрөг болж, гадаад валютын нөөц буурах, ханш сулрах дарамт үүсгэж байна.**
- **Дотоод эрэлтийн өсөлтийг тогтворжуулах нь эдийн засгийн гадаад, дотоод тэнцвэрийг хангана.**

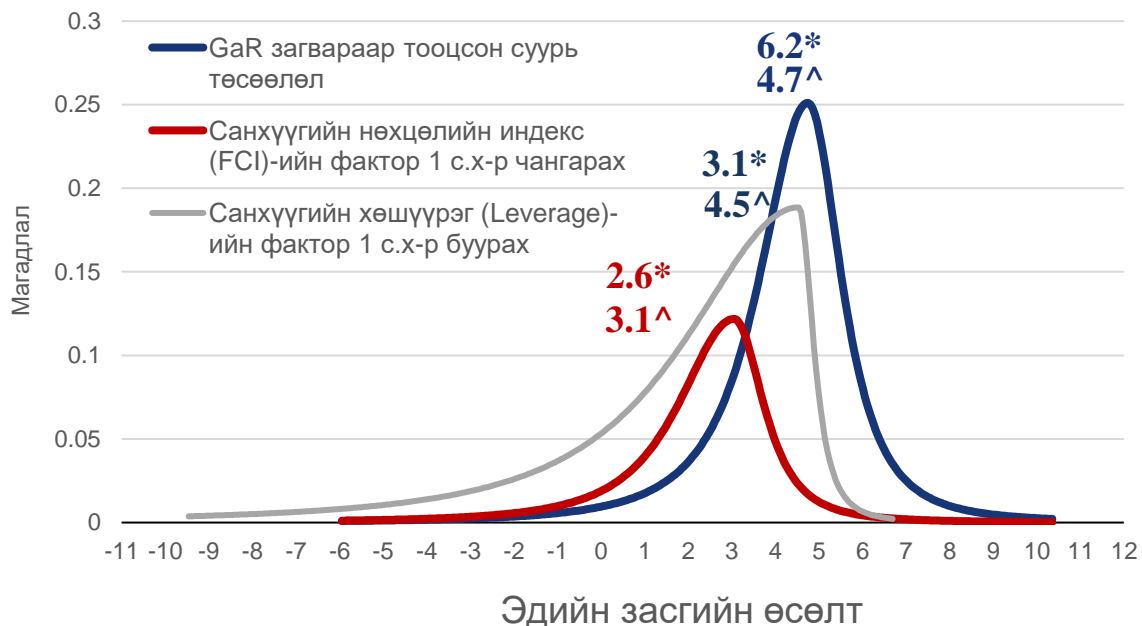

Санхүүгийн, эрдэсийн үнийн, бодит эдийн засгийн мөчлөг

Эх сурвалж: Ж.Арман, Б.Батмандах, Л.Лхагважаргал (2019)

Growth-at-Risk (GaR) шинжилгээний үр дүн

Эх сурвалж: Б.Баярдаваа, Н.Ургамалсувд, Б.Батмөнх (2020)

- **Санхүүгийн зах зээлийн төлөв байдал эдийн засгийн идэвхжилд чухал нөлөөтэй.**
- **Санхүүгийн мөчлөг болон эдийн засгийн идэвхжилд экспортын үнэ, гадаад орчин хүчтэй нөлөөтэй.**
- Санхүүгийн нөхцөлийн индекс чангаргах, санхүүгийн хөшүүрэг буурах буюу богино хугацаанд зардал багатайгаар санхүүжилт олох боломж хязгаарлагдвал эдийн засгийн өсөлт огцом саарах эрсдэл нэмэгдэж байна.

Үзүүлэлт	Монгол	Дунд орлоготой орнууд	Өндөр орлоготой орнууд
Санхүүгийн гүнзгийрэлт			
Хувийн секторт олгосон дотоодын зээл/ДНБ	54.6 (63-р байр)	107.4	147.6
Хадгаламж/ДНБ	23.7	29.9	22.3
Үзүүлэлт	Оноо	Байр	Хамгийн сайн үзүүлэлт
Жижиг дунд үйлдвэрийн санхүүжилт	32.2/100	124-р байр	74.9 (Финланд)
Хувиараа хөрөнгө босгох боломж	19.6/100	124-р байр	70.6 (АНУ)
Хөрөнгийн зах зээлийн үнэлгээ/ДНБ	7.0/100	99-р байр	100
Даатгалын төлбөр/ДНБ	7.2/100	122-р байр	100

		2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Эмзэг байдал бага байх нөхцөл
1. Гадаад худалдаа, урсгал тэнцэл	Урсгал тэнцэл/ДНБ	-15.8	-8.1	-6.3	-10.1	-16.9	-15.4	-4.4	Тогтвортой, эерэг
	Худалдааны тэнцэл/ДНБ	-9.1	-1.3	0.0	2.4	-9.9	-6.0	2.1	Тогтвортой, эерэг
	Экспорт/Импорт	103	114	139	134	111	119	134	100% <
	Түүхий эд экспорт/Экспорт	90	88	86	89	88	89	93	25%-иас ихгүй
2. Гадаад санхүүжилт	ГШХО/ДНБ	1.9	0.7	1.4	13	16	17	13	Тогтвортой өндөр
	ГШХО/Гадаад өр	1.1	0.4	0.6	5	7	8	5	Тогтвортой өндөр
3. Гадаад валютын нөөцийн хүрэлцээ	ГВАН/Импорт	4.4	5.0	4.9	8.0	7.5	9.1	9.5	3 сар <
	ГВАН/Мөнгөний нийлүүлэлт	30	28	24	49	45	55	53	5% - 20%
	ГВАН/Богино хугацаат өр	181	180	150	227	258	370	420	100%
	ГВАН/ ГВАН(ARA EM)	39	31	28	58	65	75	79	100%-150%
4. Гадаад өрийн тогтвортой байдал*	Өрийн үйлчилгээ/Экспорт	18	29	29	43	43	33	44	20%-иас ихгүй
	Үндсэн төлбөр/Экспорт	11	18	14	29	29	21	31	Бага
	Хүүний төлбөр/Экспорт	7	11	14	13	14	12	12	Бага
	Гадаад өр/ДНБ	179	193	221	240	219	219	245	Тогтвортой бага
	Гадаад өр/Урсгал дансны орох урсгалууд	338	412	412	385	339	334	376	Бага
	ЗГ,МУХБ-ны гадаад өр/ДНБ	39	43	57	70	62	63	74	
	ЗГ-ын гадаад өр/ДНБ	29	32	44	64	55	56	66	40%-иас ихгүй
эмзэг байдал бага									
эмзэг байдал дунд зэрэг									
эмзэг байдал өндөр									
эмзэг байдал маш өндөр									

*Хүлээгдэж буй гүйцэтгэл

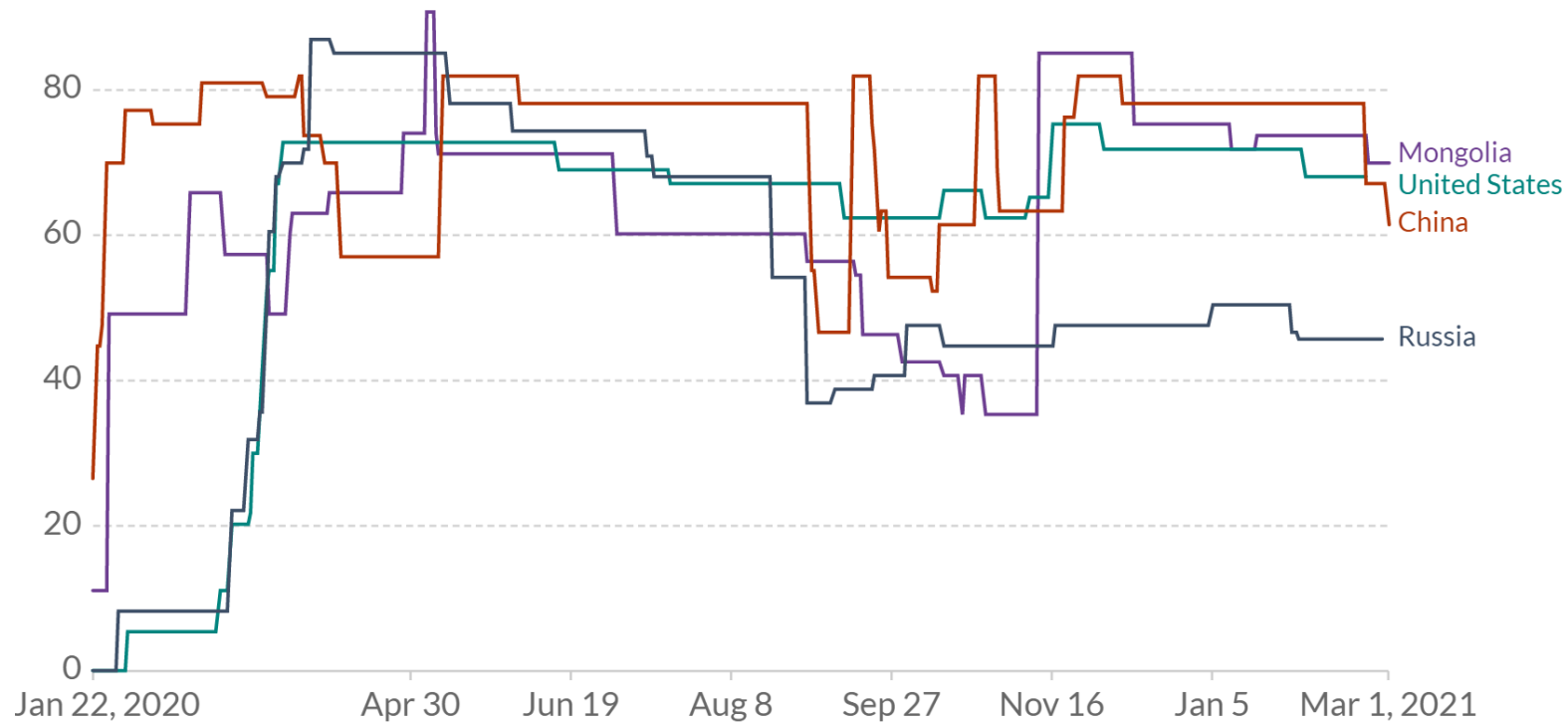
Эх сурвалж: Судлаачийн тооцоолол

COVID-19: Government Response Stringency Index

This is a composite measure based on nine response indicators including school closures, workplace closures, and travel bans, rescaled to a value from 0 to 100 (100 = strictest). If policies vary at the subnational level, the index is shown as the response level of the strictest sub-region.

[+ Add country](#)

Source: Hale, Webster, Petherick, Phillips, and Kira (2020). Oxford COVID-19 Government Response Tracker – Last updated 2 March, 22:15 (London time)

Note: This index simply records the number and strictness of government policies, and should not be interpreted as 'scoring' the appropriateness or effectiveness of a country's response.

OurWorldInData.org/coronavirus • CC BY

Эх сурвалж: University of Oxford

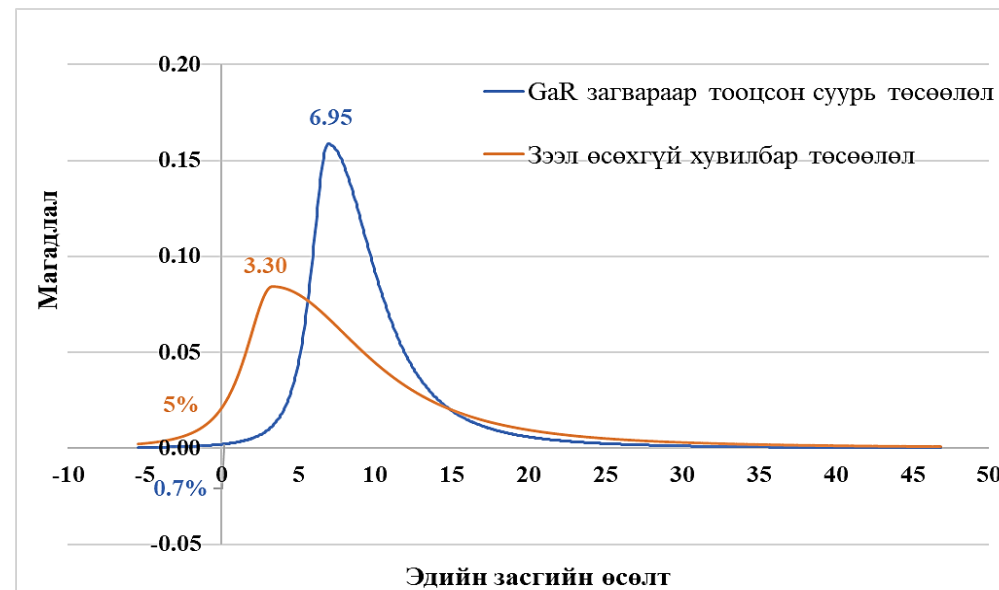
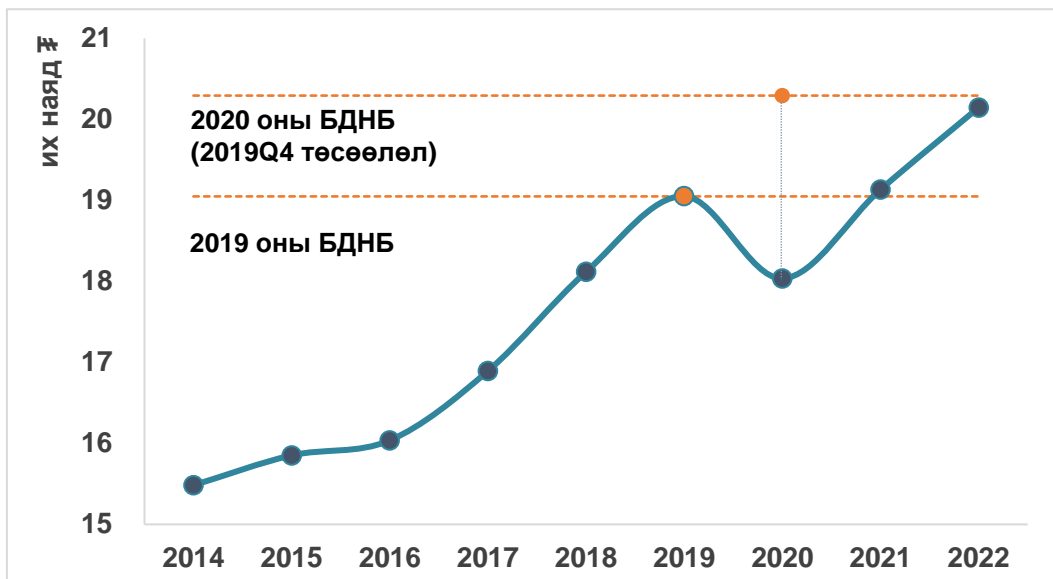
Нөлөөллийн суваг

- Гадаад худалдаа, төлбөрийн тэнцэл
- Ковидын тархалтын болон хөр хорионы тодорхой бус байдал
- **Болгоомжлол/айдас**
- **Санхүүжилтийн нөхцөл чангарах**
- Зээлийн **эрэлт/нийлүүлэлт буурах**
- Санхүүжилтийн дутагдал
- Эдийн засгийн идэвхжил сулрах
 - Орлого тасрах/буурах
 - Хэрэглээ, хөрөнгө оруулалтын шийдвэрийг хойшлуулах

Бодлогын зорилт

- Иргэдийн амьжиргааг хамгаалах
 - **Сангийн бодлого**
- Санхүүжилтийн нөхцөлийг зөөлрүүлэх
 - **Мөнгөний бодлого**
 - Бодлогын хүүг бууруулах
 - ЗБН-ийн бууруулах,
 - Санхүүжилт олгох
 - **Санхүүгийн зохицуулалт**
 - Зээлийн бүтцийн өөрчлөлт/Эргэн төлөлтийг хойшлуулах
 - **Сангийн бодлого**

Цар тахал 2 жилээр эдийн засгийн өсөлтийг ухрааж байна.

- Дотоод тархалт нь эдийн засгийн **уналтыг гүнзгийрүүлж, сэргэлтийг удаашруулав.**
- **Бодлогын хүү буурснаар** үйлдвэрлэлийн зөрүү хаагдах хугацааг **2-3 улирлаар наашлуулж** байна.
- Банкны салбарын **зээлийн нийлүүлэлтийг нэмэгдүүлж, мөнгөний эргэлтийг хэвийн түвшинд** хүргэсэнээр эдийн засгийн сэргэлтийг дэмжинэ.

ДНБ-ийн өсөлт	ГаР загварын суурь төсөөлөл	Зээл өсөхгүй хувилбар төсөөлөл	Зөрүү
Моод утга	6.95	3.31	-3.6
GaR5 %	4.61	-0.04	-4.6
GaR10 %	5.61	1.51	-4.1
Өсөлт <0 байх магадлал	0.73	5.01	4.3

12 Мөнгөний бодлогын арга хэмжээ, үр дүн

БОДЛОГЫН АРГА ХЭМЖЭЭ

• 2019.12 сард 11.0%

Бодлогын хүү ↓

• 2020.12 сард 6.0%

Хүүний коридор ↓

Репо санхүүжилт ↑

• 2019.12 сард 10.5%

Төгрөгийн заавал байлгах нөөц ↓

• 2020.12 сард 6.0%

• 2019.12 сард 12.0%

Санхүүжилтийн хүү ↓

• 2020.12 сард 6.5%

• 2020.IV улиралд 230 тэрбум ₮

ЖДҮ + УУБус экспорт

• 2021.I улиралд 250 тэрбум ₮

700 тэрбум ₮ чөлөөлөгдсөн

• 2019.12 сард 10.6%

Хадгаламжийн хүү ↓

• 2020.12 сард 8.4%

• Монголбанк 6.5%

Хямд өртөгтэй эх үүсвэр

• Арлжааны банк 10.5%

Эх үүсвэрийн өртөг ↓

БОДЛОГЫН ҮР ДҮН

• 2019.12 сард 16.9%

Зээлийн хүү ↓

• 2020.12 сард 14.8%

• 2020 онд -4.0% буурсан

Зээлийн нийлүүлэлт ↑

• 2021 онд 11.4% өсөх (урьдчилсан төсөөлөл)

ЭДИЙН ЗАСГИЙН ӨСӨЛТ

2020: -5.3%
2021: 6.1%
2022: 5.3%
2023: 7.0%

ИНФЛЯЦИ

2020: 2.3%
2021: 7.3%
2022: 5.9%
2023: 4.6%

ЗЭЭЛИЙН ӨСӨЛТ

2020: -4.0%
2021: 11.4%
2022: 15.6%
2023: 18.8%

ТӨСВИЙН НИЙТ ОРЛОГЫН ӨСӨЛТ ба ТЭНЦВЭРЖҮҮЛСЭН ТЭНЦЭЛ (ДНБ-д эзлэх хувь)

2020: -12.9%; -12.3%
2021: 19.0%, -5.1%
2022: 11.2%; -0.8%
2023: 14.3%; 2.0%

ТӨЛБӨРИЙН ТЭНЦЭЛ (сая ам.доллар)

2020: 786
2021: 469
2022: 255
2023: 367

*Урьдчилсан төсөөлөл

**Анхаарал хандуулсанд
баярлалаа!**